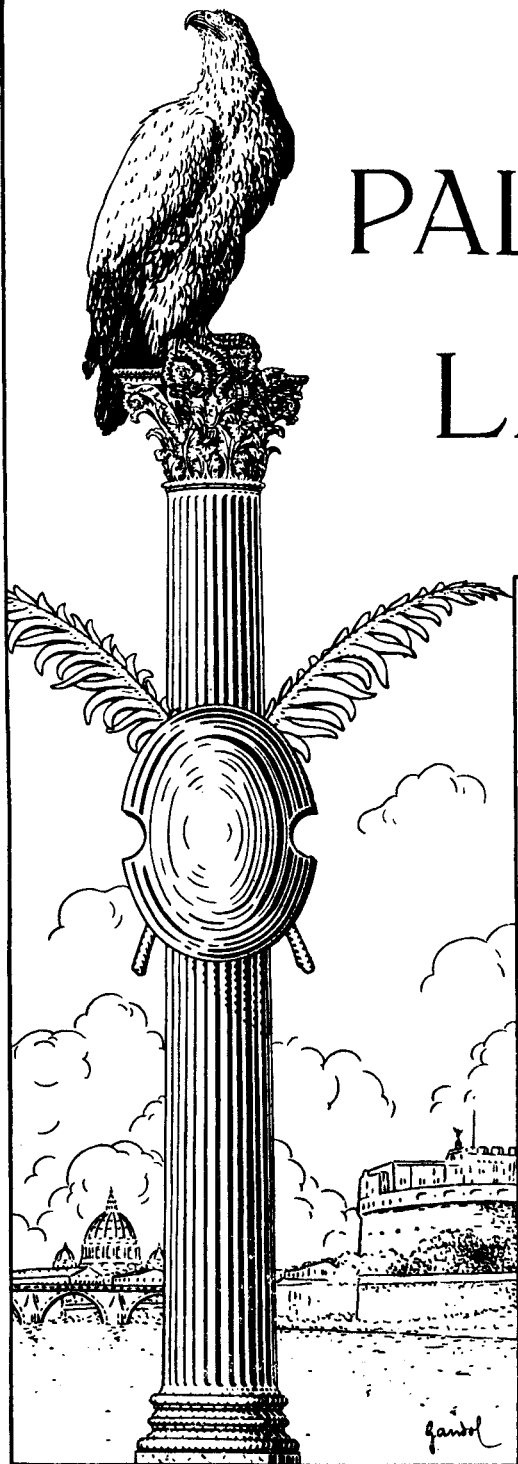

PALAESTRA LATINA

SUMMARIUM

Dissidium NON ESSE LATINAM VOCEM EJUS-
QUE LOCO SCRIBENDUM *discidium*, (J.
Llobera).

VER REDIT!, (J. Matteocci).

NOVA ET VETERA, (I. González).

DE JOHANNE SANTOLIO POETA, (A. Avenarius)

CONLOQUIUM IN SCHOLA.

CURSUS GYMNASIICUS, (H. Martija).

DE COMPARATIVO RELATIVO, (E. Jové).

MAX ET MORITZ.

BIBLIOGRAPHIA, (J. Jiménez, E. Jové, J. González).

EL GRAN LIBRO, (L. Marcus) in operculis.

EXERCITATIONES SCHOLARES in operculis.

COMPOSITIONES VERTENDAE in operculis.

Ordinarii atque Superiorum permissu

EL GRAN LIBRO

*Para elevar a Dios el pensamiento
Y admirar su poder en los espacios,
No es necesario un mar siempre violento,
Ni un sol que vierta luces de topacios.*

*Basta un valle alejado de runores
Al que se llegue por oculta vía,
Que embalsame el ambiente con sus flores
Y que temple el ardor del mediodía.*

*Basta fijar la vista en el lucero
Pálido y triste que en las noches arde,
Y escuchar el quejido lastimero
Del ave errante al expirar la tarde.*

*Basta el rocío que en las hojas brilla
Y que el ravo de sol pronto evapora;
Basta del río en la desierta orilla
Mirar el sauce que se inclina y llora.*

MARTÍN GARCÍA MÉROU

LIBER SUMMUS⁽¹⁾

*Mentes in Superos ut mortales tollere possint,
Rectoremque polorum magnificare potentem
Non opus est vastus turbato sidere pontus,
Nec sata cuncta calore fovens rota fervida solis.*

*At satis est vallis quae cordibus otia fundat,
Pace silens, qua semita dirigat abdita gressum;
Florida gratos quae late diffundat odores,
Igniferi medios quae Phoebi temperet aestus.*

*Sufficit albetem maestumque vidisse nitorem
Sideris, obscura dum nox caligine regnat;
Altit errantis gemitumque audire dolentem
Cum caelo rutilans apparet Vesper in alto.*

*Sufficit in foliis effulgens roscidus humor
Qui arefit ut primum solis succenditur ignis;
Flumineo salices satis est in margine glaucas
Cernere demissis lugentis more capillis.*

LUDOVICUS MARCUS, C. M. F.

(sequar)

(1) Latine vertitur hoc carmen per orbem universum celebratum.

RECOMENDAMOS

a nuestros lectores y amigos que tomen el disolvente
por excelencia del ácido úrico el

URODONAL

para curarse de *reuma* y demás manifestaciones
del *artrilismo*.

PALAESTRA LATINA

MENSTRUUS DE LATINITATE COMMENTARIUS

Pretium subnotationis annuae, solutione antelata, est 6 pessetorum in Hispania, 7 in America et Lusitania, 8 in reliquis civitatibus. Pretium mittatur oportet ad Administratorem: CERVERA (Lérida) - Universidad - España,

Dissidium non esse Latinam vocem ejusque loco scribendum *discidium*

In priore indice meo orthographico⁽¹⁾ rejici nostra aetate a doctis viris scripturam *dissidium* docui, semperque *discidium* esse dicendum. Primus de hac re disputavit Wesenbergius qui, cum ante Madvigium in hanc sententiam adductus esset, quae ad eam confirmandam collegerat cum eo communicavit. Hac disputatione Madvigius magna ex parte, ut ipse fatetur, usus est in *Excursu II* ad I. Tullianum, *de Finibus*, c. 13, n. 44⁽²⁾. Quod autem fusius docet professor Haunien-sis et scriptor clarissimus ejus libri qui inscribitur *Adversaria critica ad scriptores Graecos et Latinos*, hic ego attingam summam.

Traditur nunc ab omnibus receptumque est in lexica, inquit Madvigius, duo esse Latina vocabula *discidium* et *dissidium*, quorum illud a *discindendi* verbo ductum, quod de graviore vi externa dicatur, corporumque et quasi corporum separationem significet et omnino dijunctionem; hoc, a *dissidendo*, animorum quendam dissensum. Hujus tamen paucissima exempla, e Ciceronis scriptis omnia sumpta, ab iis qui accurate disputant proferuntur. Jam sententiam ita suam insignis Grammaticus confirmat.

Prorsus eadem locorum ubi legitur *dissidium* ratio est atque illorum, multo plurium, in quibus probatur certum *discidii* vocabulum, ut hoc optimi et antiquissimi codices habeant, deteriores et recentiores alteram formam *dissidium*, in quam facillime librarii litteram geminando incidebant. Eorum igitur locorum, ubi est hoc vocabulum, sensum postulare demonstrat Madvigius ut hic quoque *discidium* scribatur.

(1) Gram. Class. Latinitatis, n. 176. — (2) M. Tullii Ciceronis *de Finibus bonorum et malorum libri quinque*, D. Io. Nicolaus Madvigius recensuit et enarravit. Editio altera emendata. Hauniae MDCCCLXIX. p. 799 s.

Praeterea sicut *discidium* a *discindendo* et *excidium* ab *excindendo* ducta sunt, *dissidium* abhorret a *sessione* et *consessu* et *obsidione*, id autem, cui simile videatur esse *obsidium*, non usurpari addit aut ab aliis optimae aetatis scriptoribus qui sui temporis sermonem servent⁽¹⁾, aut a Cicerone, cujus auctoritate *dissidium* tueri conantur qui ita volunt ut scribatur.⁽²⁾ Itaque qui haec animo comprehenderit, facile concedet librariorum errore totum illud vocabulum ortum esse.

Singula deinde ordine prosequitur uberius et confirmat Madvigius. Primum quod ad codicum dissensionem attinet, legendum esse *discidium* (h. e. separationem), apud Ciceronem in Philipp. II, 45, e codice Vaticano. Ad Atticum etiam XV, 29, 2 (*constitutum esse discidium*), i. e. divortium, editiones veteres habebant *dissidium*, similiterque XI, 23, 3. Sic M. Tullii aliorumque scriptorum plures loci ad trutinam revocantur⁽²⁾. Deinde ita disserit: Numquam hoc vocabulum, quod putatur esse *dissidium*, in iis locis positum reperiri ubi de sententiis rebusque discrepantibus agitur, sed usurpari *dissidere* aliudve simile; ut cum saepe apud Ciceronem philosophi inter se aut ab aliquo *dissidere* dicantur, neminem umquam Peripateticorum Stoicorumve *dissidium* usurpare. Tum Klotzium corrigit, qui cum recte *discidium* scripsisset aliquotiens, cedens codicibus optimis, aliis in locis *dissidium* retinuerit, ut sola dissensio intelligatur, cum in iis omnibus alia requiratur gravioris vocabuli vis, quod aut inter singulos usus est familiaris convictus, interitum aut plurium in partes et factiones discessionem aut populorum, sublato commercio et juris mutui communione, diremptionem significet. Plerumque enim cum odii nomine illa vox ita conjungitur, ut etiam ei superaddatur odium animorum quod in hanc separationem et diremptionem erumpit.

Finem disserendi his verbis facit Madvigius: «Satis confirmatum esse opinor nullum esse Latinum vocabulum *dissidium*, id autem quod est *discidium*, ita late patere ut non solum ad eorum separationem qui in diversa loca distrahuntur pertineat, sed ad omnes quorum conjunctio, etiam animorum vinclo astricta, prorsus tollatur et in inimicitias convertatur».

Madvigii doctrinam faciunt suam editiones criticae recentiores omnes itemque accuratiora lexica, ut *Thesaurus Linguae Latinae editus auctoritate et consilio Academicarum quinque Germanicarum...*, quod Latinum vocabulum non esse jam Madvig. Cic. fin., p. 812 seqq. evicit; legitur hodie non nisi in editionibus quarum fides de his rebus nulla est, ut Mignii». *Thes.* V, 1313, 32 seqq.—J. LLOBERA, s. J.

(1) Sallustium in primis respicit.—(2) Hi sunt Tacitus, Lucretius, Terentius, Livius, Propertius, Plautus; loci autem Tulliani praeter superius allatos hi; pro Cluentio 190; pro Caelio 31; pro Ligario 5; ad Att. I, I; Acad. I, 43; de Orat. III, 61; Lael. 35 et 78; pro Sulla 60; pro Balbo 30; de lege agrar. 14; pro Ligatio 19, de haruspicum responsis 35; ad Att. I, 17, 7 et IV, I, 1.—(2) Occurrit autem *praesidium*.

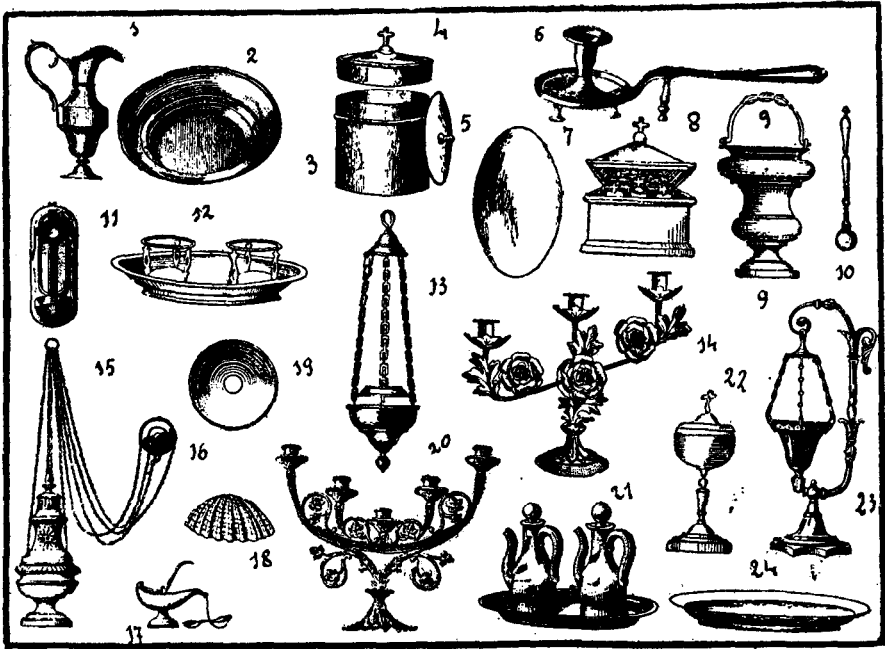
VER REDIT!

*Immiti constricta gelu jam terra liquescit,
 Abscedit tandem bruma morata diu.
 Artatur niveum velamen montibus altis
 Aeolus et Boreae flamina saeva premit.
 Ver redit! et fluitanti floribus undique plaustro
 Impositum repetit denuo regna sua.
 Ver redit! et glaucae circundant tempora vittae
 Floricomumque caput nexa corona rosis.
 Sunt manibus plenis varii sine nomine flores
 Praecingitque sinum dulcia odore thyma.
 A roseis pendens umeris descendit amictus
 Multiplici circum quaque colore satus.
 Accedit ver, rex vitae cui amica Juventus,
 Crebrescit circum plurima turba avium,
 Atque puellarum in gyrum diffunditur agmen,
 Pars thyma, lilia pars casta, rosasque legit.
 Ver redit! ardentis oculi fulgore moventur
 Se circum faciles: obvia quaeque tepent.
 Alternata pariter vice moto ex pectore spirat,
 Et redolens zephyrus rubra per ora meat.
 Ver redit! et redeunt honor et sua gratia pratis,
 Vita redit silvis arboribusque decus;
 Rursus colla boum robusta gravantur aratro
 Scabram aerugine qui mundat in arva cutem,
 Laetanturque novo renovata novalia sole
 Villicus et sperans plurima vota facit.
 Virgineis labris avium modulamine mixtum
 Haeret inaequale hinc inde süave melos,
 Incultus pastor teneram laxatur in umbram
 Gaudetque emissos longius in modulos.
 Murmure surdo apium sua tecta examina linquunt
 Et diffusa in agris roscida mella parant,
 Post faciles pluvias nunc pacifer enitet arcus
 Et Phoebus major semina missa fovet.
 Ver redit! irradiantque novis splendoribus horti
 Flore aucti vario; nuda virecta tument
 Vis lentos torpore situque nova excitat artus
 Et grave germinibus vernat ubique solum.*

Jos. M.ª MATTEOCCI, C. M. F.

Albani in Italia

NOVA ET VETERA

In quarto fasciculo anni proxime elapsi, adferebam hac ipsa in sectione *Altaris* picturam una cum vocabulorum recensioe praecipuarum ejus partium, et nonnullorum ecclesiae elementorum archaeologicorum. Nunc vero PALAESTRA cum ad sacros altaris Domini ministros in primis exaretur, quae inserviat eorum praxi, idcirco hanc ego materiam ecclesiasticam protractam hic volui, cum adducendo de re duas alias tabulas, tum breviam meo modo commentaria, quae eas reddant luculentiores.

I.—Varia quidem, ut ipse vides, instrumenta atque ea in usu christiani altaris communiore praebet pictura hodierna, quae plagulam incipit atque coronat. Eae res omnium lectorum oculis certe notae; earum autem Latina nomina, ne quemquam fortasse fugerint, haec, quae subduco ut alias, tibi, sunt:

1 Urceus	7 patena	13, 23 lampas	19 catinus
2 malluvium	8 chrismarium	14, 20 candelabrum	21 urceoli
3 hostiarium	9 sitilla	15 turibulum	22 pyxis
4 operculum	10 aspersorium	16 catena	24 pelvis
5 piso-onis	11 amula	17 acerra	
6 palmatoria	12 urceolorumpatina	18 concha	

Ni multum equidem fallor, ii, qui Latinorum classicorum unum amant sermonem in hac nomenclatura, sicuti et in aliis, quas subjungemus, vulgare quidquam et subrude deprehendere rebantur. Indoles tamen Ecclesiae linguae

perennis exoptulat, quod hic probandum non insistam, quia omnes facile concedunt, ut proprias sibi res nominibus etiam propriis, iisque, ut fieri possit, homini commodioribus exprimat, quem ad modum iure etiam suo cum scientiae, tum artes varias sibi loquelas cudunt reciduntque, nomina fortasse magis, quam res ipsas implicando.

Iraque ecclesiasticorum commodo, et eorum quoque, qui sermonem Ecclesiae sapiunt atque amant, nonnulla referam hoc loco sacrarum paramentorum seu indumentorum nomina. Ne vero res nimis protrahatur, vel fastidium prolixitate moveatur, una ea indumenta ministrorum et altaris deferemus hodie, quae lintea materia vel bombycina vel eiusmodi confici solent:

a)	Alba	cingulum	pallium	rocchetto	talare
	amictus	dalmatica	pileolus	sandalium	tiara
	camellum	gremiale	pileus	stola	tunicella
	casula	manipulus	planeta	superpelliceum	umerale
	chirotheca	mitra	pluviale	syрма	vimpa
b)	Antependium	corporale	mappa	plumarium	tapes
	baldachinus	filiola	mantile	purificatorium	tentoriolum
	bursa	frontale	manutergium	siparium	umbella
	conopeum	linteum	palia	stragula	vesperale

Hae scilicet nonnullae voces (a) sunt, lector suavissime, quae sacram vultu *indumentariam* hodie a ministris Domini usitatam constituunt. Neque vero alia inmerito connexui indumenta (b), quibus species sacramentales atque altare, vera Domini Corporis configuratio, confeguntur. Pauca nunc de eorum in genere indumentorum historia.

Communi ex auctorum doctrina atque ea antiquissimis innixa picturis scriptorumque primaevorum silentio, fere nullam ad saeculum usque sextum existisse distinctionem inter profana indumenta atque ea, quae in cultu Dei adhibebat Ecclesia, facile convincitur. Ea quippe esse solebant, quibus honestiores gentes cotidiano in usu utebantur.

Saeculo vero quinto vestes ecclesiasticae colore a profanis vestimentis distingui coepit: Ecclesiae enim color albus in usu praesertim fuit. Subsequente vero saeculo differentiae increbuit. Nam saeculo sexto occidentales populi rationem vestiendi paulatim inmutaverunt, ex morum atque usus inmutatione, cuius in causa fuerunt juges barbarorum incursiones. Ecclesia tamen vestes suorum ministrorum, potissimum vero in cultus exhibitione, inmutatas noluit, sed veteres in genere, etsi parum pro adjunctis modificatas, ad exclusivum altaris cultum adhibuit. Saeculo nono universus fere Occidens iisdem utebatur ecclesiasticis indumentis, et a saeculo tertio decimo nulla fere magni momenti inmutatio invecita est. Nihil tandem hoc loco, causa brevitatis, disseram de variis, iisque ditissimis materiis, quibus temporum cursu vestimenta ecclesiastica confecta sunt, lana, lino, plumario, serico.... quae interdum et auro argenteo munifice redimita et erant et sunt. Id nempe curae et dispendii exigebat cultus ipsius Dei, ad quem colendum ea usu veniunt!

I. GONZÁLEZ, C. M. F.

(Sequar)

De Johanne Santolio poëta ⁽¹⁾

Sed tempus est, ut ad Santolii poësin veniamus. Diximus eam facultatem primum animadversam et excultam esse à Cossarto Jesuita, professore artis oratoriae, qui mortuus est anno 1674. Ad explicandum autem ingenium Santolii non levis momenti erat, quod tum temporis magnae partes tribui solebant Latinis litteris, praecipue in collegiis Jesuitarum, neque tum ita neglecta jacebat lingua Latina, ut hodie multis locis jacere dolemus. Postremum florem renatae antiquitatis illos annos recte dixeris. Tum multi poëtae minores Latinos cudebant versus, quos brevi Santolius et splendore indolis et poëtica elegantia longe antecessit. Qui, ut tum moris erat, prima Musae suae dona principibus offerebat viris et regis aulicis. Inter praestantissima ejus generis carmina fuit, quod dedicavit La Quintime, summo magistro regionum hortorum. Opus in «Ephemeride Sapientium» nam hoc fere est Gallicum «Journal des savants» vehementer est laudatum, brevique Santolius primis adnumeratus est poëtis; litteratorum principes et politici cum Santolio fecerunt amicitiam et in coetus suos dederunt aditum.

Tum vero ab omnibus undique exposcebantur Santolii versus. Is non modo versatissimus erat in metrico artificio, sed versus faciebat plenos acumine et lepore. Ut Ludovici regis memoria in omnem posteritatem propagaretur, omnibus locis nova surgebant aedificia, profana et sacra, collocabantur statuae, salientium aquarum piscinae vestiebantur caemento, quae opera etiam hodie Parisiorum urbi ornamento sunt. Sed parum in structo lapide commemorationis erat. Santolio igitur datum negotium, ut insculpenda conflaret epigrammata, et est mirum, quantum ille sententiarum brevibus incluse- rit distichis, quibus et apte rem describebat et posteritati ostendebat, quam arte quondam poësis ceteris bonis artibus conexa fuisset. In stativo castelli regii horologio est hoc Santolii:

*Tempora labuntur rapidis fugientibus horis
Aeternae hic leges fixaque jura manent.*

Ejusdem in fonte Du Ponceau non longe a porta S. Dionysii est:

*Nympha triumphalem sublimi fornice portam
Mirata suis garrula plaudit aquis;*

ubi mihi scribendum fuisse videtur in libro meo «Demirata suis» ut plenus esset pentameter.

Carolus Perrault, celeberrimus inter Gallos criticus, de epigrammatis Santolinis sic habet: fecisse Santolium inscriptiones omnium fere Lutetiae fontium et scripsisse tam lepida, tam venusta, tam elegantia, ut non potuerit fieri melius. Omnia fere disticha locis suis mire accommodata esse tamque uberes paucis vocabulis referre sententias, ut, quotiescumque praetereamus, cogamur relegere.

Scribebat etiam epitaphia et epithalamia. Sed non raro accidit, ut qui versus mandaverant, diuturna fatigaretur expectatione. Cuidam religioso viro illam conquesto tarditatem Santolius rescripsit:

(1) Confer mun. sup. p. 87.

*At nos severis docta laboribus
Cudenda longis carmina scribimus;
Redduntur incudi impolita
Atque novis recoquenda flammis.*

Ex epitaphiis hoc habe exemplum, quod scripsit Johanni Lullio Florentino, musico Ludovicini saeculi:

*Perfida mors, inimica, audax, temeraria et excors.
Crudelisque et caeca, probris te absolvimus istis
Non de te querimus, tua sunt haec munia magna.
Sed quanto per te populi regisque voluptas
Non ante auditis rapuit qui cantibus orbem
Lullius eripitur, querimus: modo surda fuisti.*

Parisii Santolium honoris causa publici urbis paëtam declaraverunt et gratificationem decreverunt annuam. Etiam aliae urbes Santolium praecipuo habebant honore. Sic Divionenses quorum celebraverat ille comitia, nonnulla dolia vini miserunt. Ea dum flumine Sequana devehuntur, Santolius jocatur metricè:

*Hactenus irrisi jam in honore poëtae
Exque carminibus gaudens Burgundia nostris
Obtulit e fundo nata et felicibus astris
Digna Deum mensis generosi munera Bacchi.*

Et cum per hiemem illa dolia aliquamdiu transportari non possent, idque nuntiatum poëtae esset, is se finxit plexum a Musis, qui pluris fecisset vina Burgundiae quam fontem Castalium;

*Pierides fusis risere cachinnis
Delusum sine Baccho et aqua Permeside vatem.*

Santolius gratus erat etiam Condeorum familiae, et Cornelius, ille traegodiae Gallicae pater, Santolii versus vertit in Gallicum, sicut hic latine reddidit quaedam Corneliana.

Sed ne Santolio quidem licebat impune fructum capere gloriae et amicitiae. Quam illi amara fuit ea contentio, quam habuit cum Francisco Carpentario, litterato! Nam cum circiter annum 1670 nova urbis aedificia inscribi oporteret, acriuscule inter doctos disceptatum est, Latinis praestaret an Gallicis versibus concribi. Tum Santolius, qui ea nimirum Latina volebat, pugnare coepit cum Carpentario edito poëmate de Cossarto magistro suo, quod «de desperatione linguae Gallicae» inscripserat. Carpentarius contra, ut se ulcisceretur, maligne carpere coepit Santolii versus. Hoc acerbum erat monacho, licet litem illam obtinuerit.

Sed multo acerbius sibi contraxit malum tertio ante mortem anno. Antonius Arnault, insignis Jansenista, exul mortuus erat Bruxellis anno 1694. Moniales autem Portus Regii abbatae, oraverant ut sibi liceret in suo monasterio Arnaldi cor. Santolius autem, qui Arnaldi semper amicus fuisset, et Portum Regium qui locus multorum doctorum quasi domicilium evaserat, haud raro accederet, amicorum rogatu hos in eam rem scripsit versus:

*Ad sanctas redit sedes ejectus et exul
 Hoste triumphato, tot tempestatibus actus.
 Hoc portu in placido, hac sacra tellure quescit
 Arnaldus veri defensor et aequi.
 Illius ossa memor sibi vindicat extera tellus.
 Huc caelestis amor rapidis cor transtulit alis,
 Cor nunquam avulsum nec amatis sedibus absens.*

ANDREAS AVENARIUS, S. V. D.

(Continuabitur)

Conloquium in schola

Lexicon Forcellinianum et Wagnerianum

Personae: THADDAEUS, LUCAS

- T.—*Audi, Luca: quí fit, ut in compositionibus tam optatas semper optineas censuras?*
 L.—*Quí fit rogas? Unusquisque sibi vivat.*
 T.—*Ex alio necesse est te compositiones repetere.*
 L.—*Nequaquam: id ego ut faciam quo nullus eas perficit melius?*
 T.—*Atqui dic quid agas, arcanum enim non puto cui libet celandum.*
 L.—*Res simplisissima: lexica adhibeo quae in bibliotheca nobis sunt in promptu.*
 T.—*Lepidam rationem!*
 L.—*Hoc tibi habe, Thaddae: neque ego de utilitate huiusmodi lexicorum prius cogitaram, quam ea utenda suscepi, cum id praeceptor noster vehementer suaderet; nunc autem ea tantopere probo ut numquam e manibus excidant.*
 T.—*In bibliotheca nostra est et Forcellinius et Wagnerius; eos referebas, nonne?*
 L.—*Duos ipsissimos, sed potissimum priorem.*
 T.—*Forcellinium? At est adeo mellosus... Raimundum Miguélem praefero.*
 T.—*Oye, Lucas: ¿cómo es que en tus composiciones obtienes siempre tan buenas notas?*
 L.—*¿Que cómo? Cada qual que se espabile.*
 T.—*Debes copiar las composiciones de otro.*
 L.—*Jamás. Yo copiar que soy el que las hago mejor?*
 T.—*Pues dime cómo te apañas; no creo que sea ningún secreto.*
 L.—*Muy sencillo: me sirvo de los diccionarios que están a nuestra disposición en la biblioteca.*
 T.—*¡Vaya una manera!*
 L.—*Escucha, Tadeo: tan poco yo había caído en la cuenta de la utilidad de estos diccionarios antes que empezara a usarlos a pesar de instarnos mucho el profesor: mas ahora me gustan tanto que nunca los dejo de la mano.*
 T.—*En nuestra biblioteca están Forcellini y Wagner: a ellos te refieres, no es verdad?*
 L.—*A estos dos precisamente y sobre todo al primero.*
 T.—*¿A Forcellini? Pero es tan empalagoso... Prefiero a Raimundo Míguel.*

- L.—*Miguelem dicis, qui nullam comparationem sustinet cum Forcellinio?*
- T.—*Sed saltem praebet quod quaesieris; quid plura? Forcellinius vero pro qualibet vocula explicationes defert numquam finiendas, quas si obiter dumtaxat legeris, tempus perit inconulto.*
- L.—*Fraestat multum atque id bonum, quod defert Forcellinius, quam parum, quamquam bonum etiam, quod Raimundus habet.*
- T.—*Vera praedicas, sed urgente temporis spatio, quid tibi videtur optabilius?*
- L.—*At vero ipse id non accipio, quod tempus teras cum Forcellinio. Fortasse non animadvertisti in explicationibus eum materias varias signis distinguere, atque diversas vocabulorum significationes digerere. Ita fit, ut quod tua intersit in unaquaque voce confestim inveneris.*
- T.—*Hujusmodi commodum non animadverteram. Quid autem de Wagnerio?*
- L.—*Vocabularium Wagnerianum aliud sibi propositum persequitur, quod te fugiebat; ibi non sunt quaerendae voces ut earum significationes cognoscamus.*
- T.—*Quid ergo inveniemus in eo?*
- L.—*Epitheta, synonyma, circumlocutiones, varios dicendi modos ad Latinitatem purissimam decoctos.*
- T.—*Vere magnum posuisti beneficium. Thesauros enim mihi nondum cognitos detexisti; posthac Forcellinius et Wagnerius duo erunt libri indesinenter meis manibus volutandi.*
- L.—*¿Qué dices? a Miguel, que ni siquiera puede compararsele?*
- T.—*Pero al menos presenta lo que se busca, que más quiero? Pero Forcellini por cualquier palabrita da explicaciones interminables, que si uno quiere leer aunque no sea más que de paso pierde el tiempo sin sentir.*
- L.—*Vale más mucho y bueno, que es lo que presenta Forcellini, que no poco, aunque también bueno que es lo que da Raimundo de Miguel.*
- T.—*Es verdad, pero cuando el tiempo es justo, que té parece mejor.*
- L.—*Es que yo te niego el supuesto que con Forcellini se pierde el tiempo. Quizá no has reparado que en las explicaciones va distinguiendo con señales las diversas materias y ordenando las distintas acepciones de las palabras. Según eso enseguida se encuentra lo que dentro de un término le interesa a uno.*
- T.—*No había caído en la cuenta de esa ventaja. ¿I Wagner?*
- L.—*El diccionario de Wagner tiene otro objeto del que tú te figuras; ahí no se buscan los términos para conocer su significado.*
- T.—*Pues qué vamos a encontrar en él.*
- L.—*Építetos, sinónimos, frases, paráfrasis de la más pura latinidad.*
- T.—*Realmente me has hecho un gran favor; me has descubierto tesoros desconocidos; desde ahora Forcellini y Wagner han de ser los libros que más he de manejar.*

Diarium Missarum quae acceptae, mandatae, celebratae sunt cum apendice quae est **Directorium perpetuum missarum votivarum et defunctorum.**

Scrpsit Sic. D. Michaël de Prada Fernández

Astorga, Imprenta N. Fidalgo, 1932.

CURSUS GYMNASTICUS

QUARTA VERGILII ECLOGA

Peculiarem in Vergilii bucolicis locum obtinet Ecloga IV. Ceterae lepore et venustate, edyllica suavitate plene, quibus pastoralis vita jucunda simplicitate pingitur. Haec vero ita orientalibus metaphoris scatet et allegoriis ut omnium interpretum animos in se converterit, quorum magna inquiringium opinionum dissimilitudo quinam tandem sit ille vir cui nimiae ignoti pueri laudes tribui debeant. J. Carcopino⁽¹⁾ et L. Herrmann⁽²⁾ in Universitatibus Parisiensi et Bru-xellensi professores, suam quisque sententiam mordicus eruditione laudanda propugnati sunt. Tenet Carcopinus *puerum* in ecloga commemoratum esse As. Saloninum, Antonii As. Pollionis consulis filium; adversarius vero Marcum Cl. Marcellum praefert, filium Octaviae et G. M. Marcelli. Nec desunt, praesertim inter veteres, qui cum S. Augustino Messianicam sequantur interpretationem. Indubium hoc tamen restat: «In hac ecloga solus poeta loquitur de restauratione novi saeculi, hoc est: Saturni regnum aureum sub Octaviano adulan-ter restauratur... simpliciter canit genesim renascentis mundi sub Caesaribus»⁽³⁾. Hanc quaestionem, amice lector, utpote ab hisce ad-notationibus alienam praetermittamus, ut Vergilianum carmen melle dulcius, nulla controversiarum cura, degustemus.

Sicelides Musae, paulo majora canamus,
 Non omnes arbusta juvant humilesque myrica;
 Si canimus silvas, silvae sint consule dignae.

Sicelides: Musas Siculas invocat Vergilius, quia bucolicorum poetarum princeps Theocritus, quem imitatur, Siracusic Siciliae urbe natus est. — *Juvant*: Delectant. Sic Horatius: «Multos castra *juvant*, et lituo tubae Permixtus sonitus»⁽⁴⁾. — *Si canimus*: Indicativus, non sub-junctivus usurpatur cum certe adimpletur condicio; hispanice reddi-tur: *Puesto que cantamos*. — *Silvas*: Pro carmine pastorali; metonymia signi pro re significata. — *Silvae consule dignae*. Caelius, quem sequi-tur Minellius, auctor est per hoc adlusum «ad veterem Romanorum consuetudinem, apud quos cautum erat ut consules ipsi curam col-lijum et silvarum haberent, ne ullo modo ligna deficerent ad confi-cienda publica navigia».

Ultima Cumaevi venit jam carminis aetas;
 magnus ab integro saeculorum nascitur ordo. 5
 Jam redit et Virgo, redeunt Saturnia regna.
 Jam nova progenies caelo demittitur alto.

(1) *Virgile et le mystère de la IV Eclogue*, 1930 Paris. — (2) *Les masques et les visages dans les Bucoliques de Virgile*, 1930 Bruxelles. — (3) *Scholia Bernensia in Prolog. ad IV Ecl.* — (4) *Carm.* I. I, 1.

Cumaei: Plures interpretantur de carmine sibillino a Sibilla Cumae Italiae urbe; verum non desunt (Herrmann⁽¹⁾, Lagrange⁽²⁾) qui adlusionem videant ad Hesiosi carmen cui titulus «Labores et dies»; ut enim ait Philargirius, «Cume est urbs Asiae quam relicta Ascra civitate sua, posteriore tempore aetatis incoluit (Hesiodus⁽³⁾)». — *Ab integro*: E longum ex sequentibus consonantibus *fracta* et *liquida*. — *Virgo*: Astraea, dea justitiae, quae finito aureo saeculo, propter hominum nequitiam, e terra excessit. — *Redit... redeunt*: Traductio seu poliptoton. — *Saturnia regna*: Aetas aurea; metonymia causae pro effectu. — *Demittitur de caelo*: Facile omittitur propositio si verbo inclusa est.

Tu modo nascenti puero quo ferrea primum
desinet ac toto surget gens aurea mundo
casta fave, Lucina; tuus jam regnat Apollo... 10

Modo nascenti: i. e. *modo nato* (Heinde-Wagner, Krause), *modo nascituro* (Wimmers, Schaper); *fave nativitati pueri* (non attributum sed praedicatum: Sonntag, Cartault). — *Quo*. Ablativus loci. «Ablativo sine prepositione utendum est... frequenter cum quibuslibet nominibus tam propriis quam appellativis, adjecto *totus*, quandoque *omnis* aut *medius*»⁽⁴⁾.

Teque adeo decus hoc aevi, te consule, inibit
Pollio, et incipient magni procedere menses;
te duce, si qua manent sceleris vestigia nostri,
inrita perpetua solvent formidine terras.
Ille deum vitam accipiet, divisque videbit 15
permixtos heroas et ipse videbitur illis,
pacatumque reget patriis virtutibus orbem.

Teque adeo... te consule... te duce...: Repetitio. Incipit poeta ad epicos concentus adsurgere. — *Menses*: tempus determinatum pro indeterminato; synecdoche. — *Te duce, si qua...*: Carcopinus sequens editionem Hirtzel et Goelzer, legit: *Magni procedere menses, te duce. Si qua manent... Sceleris...* Hoc scelus est vel nex Caesaris vel Trojanorum perjuria, quibus posterorum Romanorum calamitates tribuuntur. — *Ille deum vitam...*: Adludit ad auream aetatem qua dii cum hominibus familiariter agebant. Tres versus sequentes sublimiora generis epici attingunt, ita ut in libro VI Aeneidos perfectum locum habuissent. — *Heroas*: Accusativus pluralis Graeco-latinus, cujus terminatio *as* corripitur. — *Patriis virtutibus*: Duplicem habere potest sensum, sc. *reget patriis virtutibus orbem pacatum*; vel *reget orbem pacatum patriis virtutibus*.

At tibi prima, puer, nullo munuscula cultu
errantes hederas passim cum bacchare tellus

(1) *Op. cit.* p. 77. — (2) *Le prétendue Messianisme de Virgile*, in *Rev. Bibl.*, 1922, p. 561. — (3) *Philarg.* IV, 4, p. 73. — (4) *Llobera, S. J. Grammat. clas. Lat. n.* 282, 4.º

mixtaque ridenti colocasia funde tacantho. 20
 Ipsae lacte domum referent distenta capellae
 ubera, nec magnos metuent armenta leones.
 Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores;
 occidet et serpens et fallax herba veneni
 occidet; Assyrium vulgo nascetur amomum.

At tibi prima: Pulcherrima beatitudinis aetatis aureae descriptio, ubi poeta sublimitates epopoeiae deserens, ad musam pastoralem redit. Epithetorum proprietate et imaginibus ipsam Ovidianam Metamorphoseon descriptionem facile superat. Nota venustatem, ut ita dicam infantilem, telluris ubertatem et laetitiam. sequentibus verbis expressam: *Munuscula... Errantes passim... Mixta ridenti fundet...* Tota natura Augusto *Puero* renidet, ipsaque cunabula floribus circumdata, prosperitatem et omnis generis felicitatem quam mundus ab hoc Infante sperat, praesagiunt. — *Bacchare:* Hoc nomen Despauterio videtur feminei generis. Vossio vero neutrius; at rectius Forcellinius et Freund distinguunt *bacchar-aris* (neutrum) et *baccharis-is* (femin). — *Ridenti acantho:* Epithetum ridens raro cum acantho apud poetas invenitur; nunc tamen laetam efficit imaginem. — *Ipsae lacte domum:* Prosopopoeia; ipsa quoque animalia felicitatem experientur. — *Distenta:* plena. — *Occidet... occidet:* Complexio, quia scilicet ab eodem verbo incipit et clauditur oratio. — *Fallax herba:* Epithetum poetikum et imago. Stupet lectoris animus in supra laudata descriptione tot similitudines animadvertentis, quas fortuitas dicere non auderem, cum Isaiae descriptione aetatis Messianicae. Prophetiae verba in medium adducere placet quo facilius lectores comparisonem instituant: *Habitabit lupus cum agno et pardus cum haedo adcubabit; vitulus et leo et ovis simul morabuntur et puer parvulus minabit eos. Et delectabitur infans ab ubere super foramine aspidis et in caverna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet.*⁽¹⁾

H. MARTIJA, C. M. F.

II. — De comparativo relativo

Hactenus de absoluto; nunc quaedam notemus quae comparativa spectant relativa, quae manifestum habent alterum comparisonis terminum.

Exempla: Praeceptor doctior est discipulo (quam discipulus). Filius tuus diligentior est meo (quam meus). Mellior tutiorque est certa pax quam sperata victoria (spe-

(1) Is VI, 6-9.

ratâ victoriâ). Caedes in eo proelio minor (quam) victoria fuit. Nuces ampliores et pulciores sunt quam ceterae arbores pomiferae (ceteris arboribus pomiferis). Optamus ut vos feliciores sitis quam nos (nobis). Multi duces feliciores fuerunt quam Hannibal, pauci prudentiores (Hannibale). Mensis Aprilis brevior est quam Martius (Martio).

Saepe alter comparationis terminus simplici ablativo quorundam substantivorum vel adjectivorum totus substituitur.

Exempla: Saguntum adlatum est oppugnari omnium *spe* celerius. *Opinione* celerius venturus esse dicitur. Praeda omnium *spe* major fuit. Res *expectatione* omnium tranquillior. Latius *opinione* disseminatum est hoc malum. Milites longius *necessario* processerunt. Hiems fuit *solito* gravior. *Dicto* prope citius equum in via Blaudius deiecit. Plus *justo* nobis placet causa. *Opinione* omnium majorem cepi dolorem. Visus est sol rubere *solito* magis.

In orationibus comparativis loco nominativi cum *quam* ponitur necessario ablativus:

a) cum qualitas cum re confertur eandem qualitatem in summo gradu possidente.

Exempla: Nive candidioribus ambo vectabantur equis. Luce sunt clariora nobis tua consilia. Hoc est gratum; nobis quoque carius auro. O dulcior illo melle quod in ceris Attica ponit apis. Frater ille tuus vel mihi vita carior erat. Pluma levior est qui saepius in die consilium mutat. Super dorsum meum onus imposuisti Aetna gravius. Munusculum misisti vilisus alga. Petrum familiarem meum nosti pisce taciturniore. Sole ipso clarior ex labris ejus fluebat oratio. Afros vidimus carbone nigriores. Aedes ejus parietibus fulgebant vitro splendidioribus. Nihil est mente celerius.

b) cum idem vocabulum secum comparationem sustinet.

Exempla: In Manliano inveni *Diphilum Diphilo* tardiore. Litteras tuas sexcentas uno tempore accepi *aliam alia* jucundiore. Plures in eo sunt partes quarum *alia* est *aliâ* ad laudationem aptior. Quid *optimo melius* esse potest? Non *temperanti* viro *temperatiorem* nec *forti fortio* posse fieri facillime perspicitur. Habes Sardos venales *alium alio* nequiore. Sermones tuos cottidie audiebam *dulci* certe *dulciores*. *Inepto ineptior* videbatur magistratus qui teprehendere jussit. De re philosophus ille Graecus *recto rectius* est elocutus. Hoc *certo certius* est et saepissime constitutum.

c) cum terminus comparationis est pronomen relativum.

Exempla: Anima virtutes ex ratione gignuntur qua nihil est in homine divinius. Polybium sequemur quo nemo fuit diligentior. Hi mei sunt liberi, quibus nihil mihi potest esse jucundius. Mater omnium bonarum artium sapientia est, qua nihil a diis praestabilius hominum vitae datum est. Phidiae simulacris quibus nihil in illo genere perfectius videmus, cogitare tamen possumus pulciora. Ne obferamus nos periculis sine causa, quo esse nihil potest stultius. Non ego cum Dionysii qua taetrius excogitare nihil possum, Platonis vitam comparabo. Cole amicitiam qua quid potest esse dulcius?

EMMANUEL JOVÉ, C. M. F.

MAX ET MORITZ

Facinora puerilia septem dolis fraudibusque peracta, ex inventione GUILIELMI BUSCH, poëtae pictorisque; in sermonem Latinum conversa a versificatore sereno (Dr. G. Merten) Editio octava, a. MDCCCXXXIII. MONACHII apud BRAUN et SCHNEIDER, bibliopolas.

Praefatio ⁽¹⁾

Heu funestam juventutem!
Nullam video virtutem
Nunc in nostris liberis,
Nullam etiam in his.*
Max et Moritz vix puniti,
Poenae cito jam obliti
Omnes bonos irridebant.
Et ludibrio habebant,
Quin ad maleficia
Diriguntur studia!
Homines ludificantes,
Bestias vero cruciantes,
Poma, pruna defurantes,
Omnia loca pervagantes
Magno gaudio utuntur;
Instructione non fruuntur.
Sed «vae, vae, vae» nos clamamus,
Exitum si jam spectamus!!
Quanta sit peccati vis,
Nunc his imagunculis
Et his verbis demonstrabo
Virtutemque adjuvabo.

Dolus Sextus

Homines pistorii
Probi sunt et placidi
Crustum dulce facientes
Condientes et coquentes.
Nostri pueri amabant
Crusta et desiderabant.*
Quos hic pistor scit et audit
Itaque pistrinum claudit.*
Hinc consilium est capiendum:
Per caminum est rapiendum!*Ecce pueri non pigri!
Ambo sunt, ut corvi, nigri.*
Sed in cistam dejactantur
Et farina maculantur.*
Ea re sunt dealbati,

Velut creta maculati.*
Pellicientes sunt et mundaes
Illae crustulae rotundae.*
Sella fracta cadunt tum
In propinquum alveum*
Plenum atque lubricum.*
Lapsu territi et muti
Stant nunc massa involuti.*
Pistor eos deprehendit;
Manus captaturas tendit,*
Cito pueros raptavit,
Duos panes fabricavit.*
Neque inconstanter ludit:
Pueros in furnum trudit.*
Furni aestu nunc coquuntur,
Cocti demum extrahuntur.*
Noli mortuos lugere!
Potes alacres videre.*
Domicilium perforant;
Partem crusti devorant...*

Conclusio

Fama mox per vicum ruit.
Ibi nullus luctus fuit.
Bolte dicit praesagisse
Se futurum, vel scivisse.
Boëcius: «Manet lex moralis:
Est malitia fatalis».
Lampulus: «Exemplum docet
Neque unquam bonis nocet».
Pistor: «Ne sis stupidus,
Dulcium rerum cupidus!»
Fridericus: «Malus focus
Est calamitatis focus».
Denique agricola:
«Nihil interest mea».
Omni loco murmuratur
Et sententia promulgatur:
*Vicit nunc justitia,
Periit malitia.*

(1) Libenter specimen damus hujus jocosae libelli Latina exarata lingua. Praefationem integram cum *Dolo sexto* et Conclusionem praebemus. Ubi posuimus* adest in textu imaguncula polichroma rem mirifice exprimens. Libellus Catalaunorum PATUFET comparari potest. Nihil est, cur pueris eum non exae commendemus.

Bibliographia

Florilegium Patristicum. *Fasc. XVII.* S. Benedicti regula monasteriorum. Edidit, prolegomenis, adparatu critico, notis instruxit Benno Linderbauer, O. S. B. — Bonnae sumptibus Petri Hanstein. — Regula S. Benedicti non modo iis, quibus primario exarata magno fuit semper momento, verum etiam theologis, historicis, philologis. Hinc in serie Florilegii Patristici non inmerito adlata est. In ea redigenda editor prae oculis in primis habuit Codicem Sangallensem 914, qui auctoritate ceteros longe antecellit; in apparatu vero critico semper scriptionem Codicis A notavit. Scribendi ratio aliquantulum, neque injuria, ab primaria scriptione diversa; ea tamen adcuratissima.

Fasc. XIX. Sententias Florianenses, edidit, prolegomenis, adparato critico, notis instruxit H. Ostlender. Sententiae Florianenses nunc primum editae, doctrinam Abaelardi continent a discipulo in aulis transcriptam.

Sententiae in manuscriptis titulo carent nec certo auctori tribuuntur; quo vero tempore conscriptae sint, non facile definitur. Momentum habet hic fasciculus ad hoc, ut doctrina Magistri Abaelardi distinctius adpareat; quae tamen cum nonnullis scateat periculis, opus fuit adnotationes ad calcem adjicere. Similiter addita est epistula Gualterii de Mauritania episcopi, quam scripsit adversus Abaelardi ejusdemque discipulorum doctrinas.

Fasc. XXIX. S. Anselmi Liber Proslogion, recensuit Fr. S. Schmitt, O. S. B. Proslogion parvum quidem, sed haud dubie celeberrimum S. Anselmi Canturiensis opus est. Continet quod a Kantii temporibus ontologicum vocant argumentum de Dei exsistentia. Argumentum hoc per saecula ad nostros usque dies animos cum theologorum, tum philosophorum vehementer commovit, et, licet omnibus temporibus impugnatum, nostra adhuc aetate non desunt, qui ejus validitatem vindicent.

Initio auctor «Fides quaerens intellectum» opusculum inscripsit; jam vero Abbas renuntiatus, a multis rogatus, opus titulo «Proslogion» publici juris fecit. Paulo postquam libellus editus est quidam, in cujus manus advenerat, in fine objectionem adscripsit, quae per amicum auctori missa est. Anselmus responsionem textui adnexuit, optans, ut in posterum utrumque et impugnatione et rejectio «Proslogion» adponeretur, uti in hac novissima editione adparet.

Fasc. XXX. S. Bonaventurae prolegomena ad S. Theologiam, edidit Th. Soiron, O. F. M. In hoc fasciculo ex S. Bonaventurae operibus excerpta sunt capita praecipua ad S. Theologiae prolegomena spectantia nempe: materia seu subjectum Theologiae, ortus Theologiae, modus procedendi in Theologia, finis Theologiae, Theologia una scientia, de relatione Philosophiae ad Theologiam, dispositio ad studium Theologiae.

J. M. JIMÉNEZ, C. M. F.

Alois Walde.— Lateinisches Woerterbuch, 5 und 6 Lieferung (Bogen 21-25). — Heidelberg, 1932. Carl Winters Universitaetsbuchhandlung.

Accepimus non ita diu fasciculos 5 et 6 dictionarii etymologici Waldensis, quod tertium nunc prelo subit a claro J. B. Hoffmann. A vocabulo vero *cyma* ad vocem usque fere continuatur hoc maximi ad etymologiam enocleandam momenti lexicon, in re jam fere classicum atque probatum, quamquam sunt nonnulla, cum de re agatur admodum labili, eunte tempore, recudenda. Genealogia, ut nunc quidem est, verborum hic uno quasi conspectu deprehenditur, atque lexico etymologico A. Ernout et A. Meillet mirifice subvenit, duo ad Latinitatem praeclarissima nostrorum temporum monumenta. Nihil est, cur opus commendemus lectoribus Palaestrae, ipsius auctoris nomen cum sit summo honori libro.

Josephus Fornari. (1) *Communia vitae, editio altera.*—«*Ut morem gererem pluribus, qui a me fasciculos, sub titulo Communia vitae, phrases et formulas complectentes ad Latina colloquia instituentia, abhinc annos aliquot editos ac brevi venditos, repetebant, eos, passim amplificatos, in volumen hoc unum redegi.*» His quidem versibus cum auctoris scopus, tum materia libelli satis adparet. Quod ad ordinem phrasium et formularum attinet, fusius in prooemio galeatum, ille nobis logicus admodum et accuratus est. En breviter tibi libelli argumentorum index: Salutatoriae formulae; De valetudine percontatio; Morbi et Medicamenta; Petitur et datur facultas rogandi; Auxilium imploratur; Quaeritur apud aliquem commendatio; De adversario querela; Consultum et patrocinium in judiciis; Illata convicia; Discrepantes sententiae; Benevolentia amissa; Negotia improspere gesta; Officia libenter praestita; Gratus animus; Alea, atque debita inde conflata; Tributa et Vectigalia; Mors-Testamentum.

Apud omnino ad finem libellum ducimus. Nobis tamen nimis longa, eaque prior libri technici videtur elaboratio paragraphi tertii «Morbi et Medicamenta» (pag. 15-37). Atque hac mea adnotatione sufficiat, etsi ea valde procrastinata, ad commendandum lectoribus et libellum et Commentarium Almam Romam ab eodem J. Fornari, claro viro, moderatum.

EMMANUEL JOVÉ, C. M. F.

F. Rebêlo Gonçalves.—*A Fala do Restelo, Aspectos clássicos deste Episódio Camoniano.*—Lisboa, Imprensa Nacional, 1933.

Poësis Camonianae studiosis perutilis hic erit libellus, a R. Gonçalves in Ulissiponensi Universitate classicarum linguarum professore, nuper editus. Quinque admodum capitibus, iisque luculentis atque scitis, opus totum absolvitur. Primo in capite (pag.

11-20) erudite de sensu historico Episodii agit, id quod mirifice viam ad verum extricandum sensum Auctorisque finem sternit. In secundo vero (pag. 21-28) nonnulla antefert de aspectu classico, quem redolent eae, quae praeunt Episodio lamentationes populares. In tertio autem (pag. 29-33) propheta primam esse characterem «do velho do Restelo» adfirmat atque analysi accurata probat. In quarto (pag. 35-51) disserit de identitate Episodii in genere cum choris tragicis antiquis. In quinto (pag. 53-69) tandem de Episodii identitate in specie cum classicis materiis.

Cum in prologo tum in bibliographia liquet auctoris de re accurata investigatio ejusque poetarum cognitio classicorum. Quod bene humanioribus litteris vertat!

Georg Capellanus—Lamer.—*Sprechen Sie Lateinisch? Elfte, erneut verbesserte und durchgesehene Auflage.*—Ferd. Duemmlers Verlag—Berlin und Bonn.

In fasciculo XV Palaestrae, anno proxime transacto, lectori praebui libelli hujusce decimam editionem. Nunc autem jam undecimam nuntiamus (21-23 mil.).

Adhuc, ait in prologo Dr. Lamer, solacio erat fere lectori liber. Nunc scholas ipsas invadit, ut in quodam gymnasio Germanico ad lectionem adhibeatur. Praeterea anno 1930 adparuit jam libri hujus Anglica translatio, hoc titulo: Modern Latin Conversation, translated from the German of George Capellanus, Ph. D., by Bertrand F. Kraus, M. A., in Bruce Publishing Company, New York, Milwaukee, Chicago, 1930. Hisce multum confirmantur factis ea, quae in recensione decimae editionis dabam de aestimatione libelli. Editio haec decem anteriore plus habet pagellas, in quibus curiosos versus invenies atque sciu digna cantica. Quandonam vero apud nostrates adeo Latinae evulgandae linguae consuletur ab eis, qui sermoni Latino navant operam?

J. GONZÁLEZ, C. M. F.

(1) Dolendum sane nobis, carissime J. Fornari, te adhuc recensionem pulchri tui libelli in Palaestra non vidisse. Id evenit oblivione quadam: procrastinationi, igitur, tu certo ignoscas. Qui autem subscribit recensionem auctor est eorum, de quibus dicebas, conloquutorum, qui una cum Ildefonso González benevolentiam amat tuam.

Exercitationes Scholares

El perro marino y la zorra

(Ann. III, n. 22)

En cierto lugar costero de Trieste, los marineros partían a hachazos un perro marino que habían muerto con sus lanzas. En su estómago abierto encontraron zapatos de varón, un reloj y pedazos de vestido. De donde se echaba de ver que en su gula había devorado un hombre.

Pasando por allí casualmente una zorra, y dándose cuenta de eso exclama: ¡Qué monstruo tan terrible! Bien por mí que tan solamente mato alguna gallina o algún pollito.

El haber faltado, sea en cosas grandes o en pequeñas, es siempre delito y cosa detestable.

Los pescadores, la fortuna, la actriz y el perro marino

(Ann, III, n. 23)

La pobreza y las riquezas sufren diversas alternativas. Dos pescadores embestían frecuentemente a la Fortuna con palabras injuriosas. Una vez se dejó ver de ellos, sentada en su veloz rueda, y les gritó según iba huyendo: Lejos de mí el vengarme; ya me alabaréis algún día.

Dirigiéndose desde las costas de América con rumbo a Italia una hermosa actriz, acostumbrada a figurar en aristocráticos escenarios, ve que su monísimo perrito, deslizándose por la nave, cae al mar, y queriendo ella salvarlo de la muerte, lánzase al agua, mientras el perrito va nadando.

Unos marineros, espectadores del caso, estaban a punto de salvar a la mujer; cuando he aquí que un can marino, apareciendo de repente, la coge y devora, y lo mismo hace con el perrito. Al día siguiente, los dos pescadores cogieron al

monstruo horrendo, y al partirlo con sus hachas, encontraron en su estómago todo un tesoro mujeril: pendientes, piedras preciosas, pulseras de oro macizo, alfileres magníficos de los cabellos y de los vestidos, pues según su condición, la actriz gustaba de adornarse profusamente.

Entonces la Fortuna les dice a los pescadores: Ahora me alabaréis.

ALFONSO PRIETO

Oniati in Guipuzcoa.

Aelius Tubero et Picus

(Annus III, n. 20)

Cum Aelius Tubero, praetor urbanus, jura populo redderet in foro, picus super caput suum mansuete sedit ita, ut manu capi posset. De re interrogati vates responderunt, imperii stragem portendi, si illum liberaret, aut praetoris mortem, si illum exanimaret. Praetor picum illico concerpsit et prodigium brevi adimpletum est: Nam Aelii stirps mortem septende cim suorum filiorum vidit ad Cannas, dum imperium, currente aetate, summum fastigium excessit.

JOHANNES EMMANUEL JAEN

Seminarii Abulensis alumnus.

Aelius Tubero et Picus

Picus ita mansuetus supra caput sedit Aelii Tuberonis, praetoris urbani in foro jura populo reddentis, ut manu captari posset. Cumque vates de facto fuissent interrogati, imperii destructionem portendi dixerunt, si ille dimitteretur; si autem exanimaretur praetoris interitum. Praetor ergo statim concerpsit passerem et prodigium aliquo tempore post impletum est. Nam Aelia familia septemdecim ex filiis ad Cannas subcumbere vidit; res publica vero, labentibus annis, summum fastigium excessit imperii.

ANTONIUS REVILLA

Seminarii Barbastrensis alumnus.

Compositiones Vertendae

Las Pelucas

Felipe, duque de Borgoña (1), por sobrenombre (2) el Bueno, fué el primero que, sin darse cuenta (3), dió el ejemplo de las pelucas (4). Privado de los cabellos a causa de una larga enfermedad, por consejo de los médicos cubrió su cabeza con una peluca (5). Los cortesanos, con aquella delicadeza que los des-

tingue (6) hicieron otro tanto en la ciudad de Bruselas (7) en número de quinientos.

Notulae

(1) Burgundia.—(2) cognomentum.—(3) non volens.—(4) coma adsciticia: caesaries artificiosa.—(5) Qua sunt aulici comitate.—(6) Bruxellis in urbe.

Equus bellator et equus timidus

In agro Tusculano aetate proximi (1)
eidem domino duo succrescebant (2) equi
uterque jam ferendis par (2) laboribus
generosus alter, timidus alter unice (4).
Delectus (5) ambos ad pugnandum destinat:
terretur timidus, dictoque alteri vale (6)
abripiens (7) sese velox nemorosum Algidi
fugit in anfractum, (8) pacem post bellum manens (9).
In castra pergit ille, strenuo duci
comes et adiutor missus, praestans viribus. (10)
Militia exacta, pulsus fractisque hostibus,
victrici fronde dignae redeunt copiae:
Catonis rura patria ornata collibus,
revisit bellator equus, parta gloria (11)
et ipse exultans, praemium factus duci:
et timidus adstat, qui locutus traditur
o te felicem! Ad cannas paleas et fimum,
onus triste, metu condemnor et ignavia.

Notulae

(1) Casi de la misma edad.—(2) iban creciendo.—(3) capaz uno y otro.—(4) extraordinariamente.—(5) leva o alistamiento.—(6) *dicere vale* = despedirse.—(7) escapar.—(8) sinuosidad.—(9) espe-

rar.—(10) notable por sus fuerzas.—(11) conquistada la gloria.

Prof. Emmanuel Jové, C. M. F.
Moderator

Typographia F. Camps Calmet - Tarregae.